

Mål och budget 2021-2023

Överförmyndarnämnden

2021

Innehållsförteckning

1	Ansvar och uppgifter	3
2	Kortfattad beskrivning av utgångsläge	3
3	Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2021-2023	3
3.1	Maximalt värde för skattepengarna.....	3
3.2	Bästa utveckling för alla.....	4
3.3	Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka	4
3.4	Stark och balanserad tillväxt.....	5
4	Jämförelser med andra kommuner	5
5	Resursfördelning	6
5.1	Ramärendet	6
5.2	Nämndyttrande.....	6
6	Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040	7

1 Ansvar och uppgifter

Överförmyndarnämndens uppdrag är att se till att de nackabor som inte själva kan ta tillvara på sina rättigheter på grund av exempelvis sjukdom eller låg ålder kan få stöd av god man eller förvaltare. I uppdraget ingår att snabbt utse kompetenta gode män eller förvaltare och att genom tillsyn kontrollera hur de utför sitt uppdrag.

2 Kortfattad beskrivning av utgångsläge

Överförmyndarnämndens utgångsläge är ansträngt. Under inledningen av avtalssamverkan med Värmdö och Vaxholm pågår harmoniseringsarbete, vilket är mer resurskrävande än väntat. Den pågående Covid-19-pandemin har medfört ett ökat inflöde av sluträkningar, vilket också påverkar resursåtgången. Med anledning av pandemin har flera aktiviteter för ställföreträdare, till exempel informationsträffar, fått ställas in. Bedömningen är dock att verksamheten bedrivs på ett rättssäkert och effektivt sätt, och att såväl huvudmän som ställföreträdare får god service utifrån rådande förutsättningar.

För att möta upp behovet av ställföreträdare fortsätter nämnden arbetet med att det ska vara enkelt och attraktivt att vara god man i Nacka. Aktiviteter för ökad användning av de digitala tjänster som erbjuds pågår. Återupptagning av aktiviteter för ställföreträdare är prioriterat så snart pandemiläget tillåter. Kundnöjdheten väntas i år minska, både med anledning av längre väntetider och minskade aktiviteter. Enkätsvaren ger förhoppningsvis inspiration till utveckling som leder åter till högre nöjdhet.

3 Nämndens fokusområde och resultatindikatorer 2021-2023

3.1 Maximalt värde för skattepengarna

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Rätt från början och i rätt tid	Andel redovisningar fullständigt granskade per 30/9			100 %	100 %	100 %	KF
	Andel överklagade beslut som ändras efter prövning i rätten.			15 %	15 %	15 %	KF

Arbete för att nå målet

Nämnden bidrar till att skattepengarna används på bästa sätt genom att ha låga kostnader och en verksamhet med hög effektivitet. Det görs genom att ha fokus på att i alla delar göra rätt från början och att göra saker i rätt tid.

Nämnden har sedan flera år en effektiv process för att granska redovisningarna som gode männen lämnar in och den blir ännu effektivare med stöd av nytvecklade digitala tjänster.

Nämnden har ambitionen att granska alla årsräkningar senast den 30 juni. Dock kan vissa kompletteringar och frågor kvarstå. Att årsräkningarna är fullständigt granskade innebär att frågor och kompletteringar ska vara utredda till senast den 30 september i samtliga årsräkningar. Under 2020 har resurstillgången påverkats negativt med anledning av harmoniseringsarbete och pandemieffekter, vilket har påverkat måluppfyllelsen negativt. I normalfallet är dock målnivån om 100 % fullständigt granskade årsredovisningar nåbar. Genom

kontinuerligt arbete med kompetensutveckling och fokus på hög kvalitet och rättssäkerhet, samt att i beslut ge tydlig bakgrund och motivering, försöker nämnden minimera andelen beslut vars utfall ändras efter överklagande till, och beslut i, tingsrätten.

3.2 Bästa utveckling för alla

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Huvudmannens intresse står i fokus.	Andel gode män som är nöjda med servicen	88 %		90 %	90 %	90 %	KF
	Andel huvudmän som är nöjda med sin gode man	68 %		80 %	80 %	80 %	KF
	Andel huvudmän vars gode man förklarat sitt uppdrag för huvudmannen	78 %		80 %	80 %	80 %	Nämnd

Arbete för att nå målet

Nämndens huvuduppdrag är att huvudmän har en god man eller förvaltare som fullgör sitt uppdrag med huvudmannens intresse i fokus. Med huvudmannens intresse avses att gode männen ska verka för huvudmannens bästa genom att tillse så långt möjligt att de inte lider vare sig ekonomiska eller personliga rättsförluster. Gode männen ska vara aktiva i att huvudmännens rättigheter och skyldigheter bevakas och tillvaratas.

För att säkerställa tillgången till gode män måste kommunen göra det attraktivt att vara god man i Nacka. Nämnden erbjuder god och effektiv service till gode männen och förenar detta med en effektiv tillsyn. Tillsammans med andra kommuner följer nämnden upp nöjdheten hos både huvudmän och gode män varje höst via en enkät.

Enkätresultatet presenteras i normalfallet för de gode männen vid ett informationsmöte, dels i syfte att återkoppla utfall, informera om åtgärder samt föra dialog om potentiell utveckling och dels i syfte att höja svarsfrekvensen i enkäten.

Bland insatserna som görs för att höja utfallet i indikatorerna återfinns utbildning och certifiering av gode männen samt fortsatt utveckling av servicen. Bland annat brukar fördjupad grundutbildning för gode män samt öppet hus för att visa e-tjänsterna och erbjuda en möjlighet att träffas för erfarenhetsutbyte erbjudas. Möjligheten att genomföra utbildningar och träffar påverkas av pandemin under 2020 och eventuellt även under 2021. Digitala alternativ övervägs, men har flera nackdelar i förhållande till att erbjuda fysiska möten.

3.3 Attraktiva livsmiljöer i hela Nacka

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Socialt, ekonomiskt och miljömässigt hållbart utförande av uppdrag	Andel redovisningar som lämnas in via digital tjänst	37 %	36 %	50 %	55 %	60 %	KF
	Andel uppdrag där gode män huvudsakligen inte använder bil.	74 %		75 %	80 %	85 %	KF

Arbete för att nå målet

Nämndens fokus inom detta övergripande mål är att alla uppdrag genomförs på ett hållbart sätt – socialt, ekonomiskt och miljömässigt.

Genom att erbjuda gode männen att lämna in redovisningarna digitalt bidrar det till en bättre miljö. För att ytterligare stimulera till att redovisningarna lämnas in via e-tjänst får de som gör det sitt arvode tidigare än andra förutsatt att redovisningen är korrekt. Flera e-tjänster har inrättats för att förenkla för gode männen såsom möjligheten att ansöka om uttagstillstånd. Nämnden planerar aktiviteter för att få ett högre användande av de digitala tjänsterna såsom öppet hus med demonstration av tjänsterna och enklare utbildning så snart pandemiläget tillåter.

Nämnden har även ett nyckeltal om att minska användningen av bil i uppdraget. Ovan beskrivna aktiviteter för ökad användning av digitala tjänster väntas påverka utfallet positivt, liksom kommunikation om målsättning och utfall till gode männen i samband med ett årligt informationsmöte.

3.4 Stark och balanserad tillväxt

Fokusområde	Indikatorer	Utfall 2019	Utfall 2020	Mål 2021	Mål 2022	Mål 2023	Fokusområde från:
Alla huvudmän har en kompetent god man	Andel certifierade gode män	13 %		50 %	60 %	60 %	KF
	Andel huvudmän som får god man inom två månader.	100 %		100 %	100 %	100 %	KF

Arbete för att nå målet

Nämndens uppdrag är att se till att alla snabbt får en god man med god kompetens.

Nämnden säkrar att de som vill vara god man har rätt förutsättningar för att vara det. Alla som vill bli god man måste genomföra ett digitalt kunskapstest och nämnden kräver att man deltar i återkommande kompetensutvecklingsinsatser. Nämnden har sedan 2017 en process där enheten systematiskt identifierar gode män som uppfyller kraven för certifiering och bjuder in dessa till att genomgå certifiering. Incitament för att bli certifierad är att gode männen blir kvalitetssäkrade, en möjlighet att bli mentor samt att enheten prioriterar de certifierade gode männens arvoden.

Nämnden har hög ambitionsnivå för hur fort man ska få en god man. I vissa fall är kommunen beroende av att läkare ska komma med intyg innan förslag till beslut om god man kan ges. Tingsrätten fattar sedan beslutet med utgångspunkt i det förslag som kommunen givit. Det är svårt att nå målet 2 månader i de fall som det är svårt att få in ett läkarintyg, vilket kan bero på att huvudmannen i vissa fall inte vill besöka läkare och i vissa fall att läkare inte vill skriva intyg. Det är också svårt att nå målet för vissa målgrupper av huvudmän där det kan krävas en större och mer komplex insats från en god man eller förvaltare.

4 Jämförelser med andra kommuner

Länsstyrelsen sammanställer statistik för landets överförmyndare. Tillgänglig statistik i september 2020 rör utfall för 2019. Tabellen visar utfall för Nacka och de av jämförelsekommunerna som inte ingår i gemensam överförmyndarnämnd med andra kommuner.

Tabell I: Statistik för överförmyndarnämnder 2019

Kommun år 2019	Danderyd	Nacka	Solna	Täby
Tjänster i årsarbetstid (antal)	2,8	7	3,75	2,75
Ställföreträdarskap (antal)	319	1012	556	716
Ställföreträdaruppdrag för vilka arvode inte tas ut (antal)	83	144	131	142
Ställföreträdare som entledigas (antal)	13	95	21	21
Överförmyndarens totalkostnad per ställföreträdarskap (kr)	10904	8102	8300	5217
Överförmyndarens totalkostnad per kommuninvånare	105	77	55	51
Överförmyndarens totalkostnad för beslutade arvoden (tkr)	1127	4723	4459	3331
Huvudmännens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	75	61	66	64
Kommunens andel av totalkostnaden för ställföreträdarnas arvode (%)	25	39	34	36
Granskade redovisningshandlingar (antal)	270	801	625	609
Redovisningshandlingar som granskats med anmärkning (antal)	6	6	17	15
Anmärkningar från Länsstyrelsen vid årlig inspektion (antal)	uppgift saknas	1	1	5

Kommentar

Nackas kvalitet ligger på en jämförbar eller högre nivå än flera av jämförelsekommunerna. Även vad gäller kostnadseffektivitet ligger resultatet bra i förhållande till övriga. I ett nationellt perspektiv ligger Nacka bland de 10 % bästa men inte bland de 25 % med lägst kostnad per invånare. Överförmyndarverksamhet kan bedrivas på olika sätt och med olika hög ambitionsnivå, till exempel finns flera kommuner som inte har en separat överförmyndarnämnd. En jämförelse av kostnadseffektivitet bör därför inte göras utan djupare analys av respektive kommuns förutsättningar.

5 Resursfördelning

5.1 Ramärendet

Kommunstyrelsen har beslutat att budgetramarna för 2020 bibehålls år 2021 för samtliga nämnder med undantag för de prisuppräknningar som ligger utanför kommunens påverkan och tekniska justeringar, exempelvis organisationsflyttar och omfördelning av ramar till följd av den nya hyresmodellen.

Den nya hyresmodellen ger minskade kostnader för överförmyndarnämnden med 0,2 miljoner kronor och nämndens ram har därför justerats genom motsvarande minskning.

Överförmyndarnämndens budgetram för 2021 uppgår till -7,9 miljoner kronor.

5.2 Nämndyttrande

Överförmyndarverksamhetens budget består av tre delar: arvoden till ställföreträdare, arvoden till förtroendevalda och andra nämndrelaterade kostnader samt kostnader för handläggning av nämndens verksamhet.

Nämndens budgetram har varit i stort sett oförändrad ett par års tid samtidigt som flera kostnader har ökat och efterfrågan har varit neutral. Bakom den neutrala efterfrågetrenden gömmer sig dock en ökning av så kallade komplexa uppdrag, ofta förvaltarskap, som kräver mer handläggarresurser än enklare uppdrag. Möjligheten att minska personalkostnader utan sänkt ambitionsnivå ligger i ökad digitalisering, vilken i sin tur kräver investeringar. Nämndens kostnader för arvoden till ställföreträdare påverkas av prisbasbelopp-ändringar samt huvudmännens betalningsförmåga. Om huvudmännens tillgångar minskar året innan

innevarande budgetår riskerar kommunen att få betala en större andel av arvoden och tvärtom.

Huvudmännens betalningsförmåga har ökat under de senaste åren, vilket har kompenserat för ökade kostnader för handläggning fram till 2019 då nämnden gjorde ett mindre underskott i relation till budget. Prognosen är att nämnden gör ett något större underskott relativt budget för 2020, trots att huvudmännens betalningsförmåga stärktes ytterligare 2019 och trots vissa synergieffekter på framförallt OH-kostnader genom avtalssamverkan med Värmdö och Vaxholm. Huruvida en bibehållen budgetram har negativa ekonomiska konsekvenser beror därför främst på hur huvudmännens betalningsförmåga utvecklar sig under 2020, vilket bland annat beror på effekterna av pågående pandemi på börsvärdet. Om förmågan stärks är det möjligt att nå måluppfyllelse utan andra åtgärder. Om förmågan är neutral eller minskar behöver åtgärder vidtas.

Under 2020 har nämnden en positiv budgetavvikelse för arvoden till ställföreträdare, och en negativ budgetavvikelse för driftskostnader. Den negativa avvikelsen beror inte på att driftskostnaderna har ökat nämnvärt jämfört med föregående år, utan på att delar av dessa har budgeterats och redovisats i budgetposten för kostnader för ställföreträdare. Vidare har kostnader för nämndsekreterare budgeterats och redovisats som driftkostnad, vilket inte är i enlighet med praxis för andra nämnder. För att få en mer rättvisande fördelning av nämndens totala budget per kostnadspost föreslås omfördelning av 865 000 kronor respektive 78 000 kronor från arvoden till ställföreträdare till driftskostnader och nämnd.

Nämndens resursfördelning, nettoredovisning (tkr)

Verksamhet (tkr)	Bokslut 2019	Budget 2020	Prognos 2020 T2	Förändring/satsning						Budget 2021			Skillnad 2020 och 2021 tkr	budgetram 2021 %
				Nämnd		Yttrande		Intäkter	Kostnader	Netto				
				Ramärenden de intäkter	Ramärendekostnader	Volym intäkter	Volym kostnader				Satsning intäkter	Satsning kostnader		
Arvoden och omkostnader för Godemän	-3 707	-3 707	-2 757		-3 707	0	1 120				-2 587	-2 587	1 120	30%
Nämnd	-171	-171	-241		-171	0	-78				-249	-249	-78	-46%
Drift av verksamhet (M&H och OH)	-4 327	-4 244	-5 444		-4 244	0	-865				-5 109	-5 109	-865	-20%
Summa	-8205	-8122	-8442	0	-8122	0	176	0	0	0	-7945	-7945	176	2

6 Utmaningar och möjligheter – framåtblick 2040

Behovet av gode män ökar i takt med att befolkningen blir äldre. Nämndens främsta utmaning ligger i att möta det ökande behovet med fortsatt hög kvalitet och effektivitet i verksamheten. Utmaningen är tudelad: de gode männen ska rekryteras till uppdraget och gärna attraheras till ett långvarigt engagemang, vilket kräver bra rekryteringsprocesser och god service. Det ska också säkerställas att de gode männen har rätt kompetens och verkar utifrån huvudmännens fokus, vilket uppnås genom fortsatt arbete med utbildning och certifiering samt goda möjligheter till erfarenhetsutbyte med andra ställföreträdare. Fortsatt digitalisering och ständig process- och verksamhetsutveckling i dialog med både huvudmän och gode män är viktiga verktyg för

att möta behovsökningen framöver.

Den 1 juli 2017 infördes så kallade framtidsfullmakter i Sverige. Det innebär att en person i förtid kan besluta att någon annan ska ta till vara ens intressen när man själv inte längre har förmåga att göra detta.

Överförmyndaren har ett visst tillsynsansvar kopplat till framtidsfullmakterna men det är inte alls lika omfattande som för gode män. Det är än så länge för tidigt att dra slutsatser om eventuella konsekvenser för nämndens uppdrag och belastningen på verksamheten.